

भर्तुः सुप्रीवस्यार्थैः र्यकरणे परिश्रांतं विमुखं ॥ सर्वशास्त्रविशारदइतिहनुमद्विशेषणं ॥ अभिसंधातुं तारादिभ्योभेदयितुं ॥ ५ ॥ सइति ॥ अभिसंधित्सुहृनुमानित्यर्थः ॥ द्वितीय
 उपायः भेदः तमुपवर्णयन्हेतौशता ॥ तदुपायावलंबनहेतुना ॥ तान्सर्वानंगदानुवर्तिनः ॥ वाक्यसंपदा भेदजननक्षमन्यायोपेतेन ॥ हीनाश्रयोनकर्तव्यः कर्तव्योमहदाश्रयइत्या
 दिवाक्यसमूहेन ॥ ६ ॥ कोपोपायोदंडस्तत्समन्वितैः ॥ कोपापायसमन्वितैरितिपांक्तः पाठः ॥ कोपापनयनसामर्थ्ययुक्तैः ॥ अभीषयत् ॥ न्यायप्रदर्शनपूर्वभयमुत्पादयामास
 ॥ ७ ॥ भीषणमेव स्तुतिपूर्वकरोति ॥ त्वमिति ॥ त्वं पित्रा सुग्रीवेण युद्धे समर्थतरः ॥ यद्वा त्वं पित्रा सदृशइतिशेषः ॥ अतएवयुद्धे समर्थतरइत्यर्थः ॥ दृढंधारयितुं शक्तः
 अस्य यदि सर्वेकपयस्त्वामनुवत्स्यंतीतिशेषः ॥ कपिराज्यं किष्किधायांवा ऋक्षबिलेवा ॥ ८ ॥ नचतदस्तीत्याह नित्यमिति स्वभावादितिभावः ॥ अस्थैर्ये कारणांतरम
 भर्तुरर्थपरिश्रांतंसर्वशास्त्रविशारदः ॥ अभिसंधातुमारेभेहनुमानंगदंततः ॥ ५ ॥ सचतुर्णामुपायानां द्वितीयमुपवर्णयन् ॥ भेदयामा
 सतान्सर्वान्वानरान्वाक्यसंपदा ॥ ६ ॥ तेषुसर्वेषुभिन्नेषुततोभीषयदंगदं ॥ भीषणैर्विविधैर्वाक्यैः कोपोपायसमन्वितैः ॥ ७ ॥ त्वंसम
 र्थतरः पित्रायुद्धेतारेयवैधुवं ॥ दृढंधारयितुं शक्तः कपिराज्यं यथापिता ॥ ८ ॥ नित्यमस्थिरचित्ताहिकपयोहरिपुंगव ॥ नाज्ञाप्यं विषहि
 ष्यंति पुत्रदारं विना त्वया ॥ ९ ॥ त्वानैतेत्यनुरंजयेयुः प्रत्यक्षं प्रवदामिते ॥ यथायं जांबवान्नीलः सुहोत्रश्च महाकपिः ॥ १० ॥ नत्थहं ते इमे
 सर्वे सामदानादिभिर्गुणैः ॥ दंडेन न त्वया शक्याः सुग्रीवादपकर्षितुं ॥ ११ ॥ विगृह्यासनमप्याद्बुर्बलेन बलीयसा ॥ आत्मरक्षाकरस्त
 स्मान्नविगृह्णीत दुर्बलः ॥ १२ ॥ प्याह ॥ पुत्रदारं विनेति ॥ पुत्रदाराणां किष्किधावर्तिनां सुग्रीवायत्तत्वात् ॥ त्वया सह बिले वस्थाने तद्वियोगस्य स्पष्टत्वात्
 निगृह्य स्थापनमप्यशक्यमित्याह ॥ त्वयाज्ञाप्यं त्वत्कर्तृकमाज्ञापनं न सहिष्यंति ॥ त्वत्तोप्यधिकबलत्वादितिभावः ॥ ९ ॥ पुत्रदारंहित्वा एते त्वां नानुरंजयेयुः त्वयिनानुरक्ता
 भवेयुः ॥ उक्तमर्थं स्पष्टं यथाभवतितथा प्रवदामि प्रदर्शयामि ॥ तदेव दर्शयति ॥ अयं जांबवानिति ॥ १० ॥ अहमिति स्वनिर्देशः ॥ ते इमे सर्वे सामदानादिभिर्गुणैरुपायैस्त्व
 या सुग्रीवादपकर्षितुं शक्या न हि नापि दंडेन ॥ ११ ॥ ननु गच्छतयूयमपि एकेनैव मया स्थेयमत आह ॥ विगृह्येति ॥ दुर्बलेन सह विगृह्य बलीयसा आसनं स्थितिः शक्येत्या
 द्बुः ॥ नतु दुर्बलस्य बलीयसा विगृह्यासनं शक्यं ॥ तस्मादात्मरक्षाकरः आत्मरक्षाकरणेच्छुः पुरुषः दुर्बलः सन् बलीयसानविगृह्णीत ॥ १२ ॥